

Alicja Lutostańska

Prace Komisji Konserwatorskiej w Ministerstwie Kultury i Sztuki

Ochrona Zabytków 36/1-2 (140-141), 132-138

1983

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

**NAJWYŻSZE WYRÓŻNIENIE RFN W DZIEDZINIE OCHRONY DOBR KULTURY
— „PIERŚCIEN KAROLA FRYDERYKA SCHINKLA” — PRYZNANE
PROF. DR. ARCH. JANOWI ZACHWATOWICZOWI**

Prezydium Narodowego Komitetu Ochrony Zabytków RFN przyznało w 1982 r. prof. dr. Janowi Zachwatowiczowi zaszczytne wyróżnienie — „Pierścień Karola Fryderyka Schinkla”. To wysokie honorowe odznaczenie ustanowione zostało w 1977 r. przez Narodowy Komitet Ochrony Zabytków, który od 1976 r., jako organ społeczny, funkcjonuje przy Związkowym Ministerstwie Spraw Wewnętrznych RFN. Komitet powstał jako stała kontynuacja Komitetu Narodowego Roku Ochrony Zabytków 1975. W latach ubiegłych Pierścieniami K. F. Schinkla wyróżnieni zostali:

Lord Duncan-Sandys, prof. Alfred A. Schmid, prof. Sir Nicolaus Pevsner, prof. Kühn, prof. dr Julius Posener i dr h.c. Alfred Toepfer. Obecnie do najbardziej zasłużonych osób w ochronie dóbr kultury europejskiej włączony został uczonej i konserwator polski — prof. dr Jan Zachwatowicz. Jego zasługi w ratowaniu zabytków Polski wszyscy znamy. Był też Generalnym Konserwatorem Zabytków w chwili tworzenia podstaw naszego organu — „Ochrony Zabytków” w 1948 r. i jest do dnia dzisiejszego z piśmem naszym związany. W uzasadnieniu wniosku o przyz-

nanie Pierścienia K. F. Schinkla podkreślono wielkie zasługi Profesora na polu międzynarodowym, m. in. jako współautora Karty Weneckiej i współzałożyciela ICOMOS'u, jak również Jego olbrzymi wkład w ratowanie zabytków polskich po zniszczeniach drugiej wojny światowej. My zaś wiemy, że jest jednocześnie wybitnym dydaktykiem, którego uczniami są dziś działający konserwatorzy oraz teoretykiem, który kształtował polską myśl konserwatorską w ostatnim pięćdziesięcioleciu.

Wojciech Kalinowski

PRACE KOMISJI KONSERWATORSKIEJ W MINISTERSTWIE KULTURY I SZTUKI

Działająca z ramienia Generalnego Konserwatora Zabytków w Zarządzie Muzeów i Ochrony Zabytków — Komisja Konserwatorska do spraw zabytkowej architektury i urbanistyki oraz założeń przestrzennych, rozpatruje dokumentację projektową i badawczą, obejmującą problemy konserwacji, rewaloryzacji, adaptacji, jak również lokalizacji obiektów architektury w strefach ochrony konserwatorskiej oraz zagadnienia związane z przebiegiem nowych tras komunikacyjnych itp. Opinie Komisji dotyczą zarówno pojedynczych obiektów, jak i zespołów architektonicznych oraz ich elementów. Komisja akceptuje wytyczne konserwatorskie do planów uporządkowania i zagospodarowania przestrzennego ośrodków historycznych. Przewodniczącym Komisji Konserwatorskiej jest mgr inż. arch. Jacek Cydzik, dyrektor Zarządu Muzeów i Ochrony Zabytków, zastępcą — prof. dr hab. arch. Krzysztof Pawłowski, wicedyrektor ZMiOZ, a sekretarzem — mgr Alicja Lutostańska, starszy specjalista w ZMiOZ. W posiedzeniach Komisji uczestniczą wojewódzcy konserwatorzy zabytków, projektanci, przedstawiciele użytkowników i władz terenowych oraz zapraszeni eksperci. W zależności od zakresu i tematu rozpatrywanej sprawy przygotowywane są opinie i koreferaty opracowywane przez rzeczoznawców. Bardzo często zgłaszane problemy ochrony obiektów architektury łączą się ze sprawami zabezpieczania ogrodów i parków, zwłaszcza w zespołach pałacowo-parkowych. Tematy te rozpatruje Komisja Konserwatorska wspólnie z działającą w Zarządzie Muzeów i Ochrony Zabytków, Komisją Zieleni, do której generalnie kierowane są problemy dotyczące ochrony zabytkowych założeń ogrodowych i układów przestrzennych komponowanych z zielenią.

Ostatnio zagadnienia ochrony konserwatorskiej dóbr kultury, a zwłaszcza zabytków architektury, poszerzone zostały w wielu wypadkach o problemy zmiany funkcji i programu użytkowania obiektów budownictwa oraz zespołów urbanistycznych i przestrzennych, co związane jest z bardzo oszczędnym gospodarowaniem środkami wykonawczymi i materiałowymi i częstymi trudnościami pozyskania społecznej akceptacji dla adaptacji obiektów zabytkowych. W tym okresie Komisja akceptowała szereg projektów remontów kapitalnych oraz projektów zabudowy indywidualnej i zespołowej, planowanej w miastach o zabytkowych układach. Sprawy ochrony architektury XIX i XX wieku coraz częściej potrzebują interwencji Generalnego Konserwatora Zabytków i kierowane są do szczegółowego rozpatrzenia przez Komisję. Do Komisji trafiają także odwołania władz gminnych i miejskich od decyzji konserwatorskich oraz wnioski administracji parafii, wiążące się z dużą ilością projektów rozbudowy zabytkowych obiektów sakralnych. Wnioski o skreślenie z rejestru zabytków, dotyczące głównie architektury małomiasteczkowej, ale i wielkomiejskiej, zgłaszane są przez użytkowników przeobrażone wówczas, gdy zabytki bywają już wyeksploatowane i zaniedbane — w przypadkach dyskusyjnych opiniowane były przez Komisję. Szereg projektów konserwatorskich po wprowadzeniu uwag i zaleceń poprzednich Komisji było rozpatrzonych ponownie i zostało przezeń zaakceptowanych. W kilku nastu sprawach Komisja postuluje wybór metody zabezpieczenia i zakres finansowania prac konserwatorskich adresując wnioski do Generalnego Konserwatora Zabytków. Mając sygnały z terenu o zagrożeniu zabytków planowanymi przebudowami i modernizacjami,

Zarząd Muzeów i Ochrony Zabytków poleca przedłożenie do wglądu Komisji Konserwatorskiej dokumentacji historycznej i projektowej dla wytyczenia właściwego kierunku remontu czy też rewaloryzacji.

Zgłaszane przez Wojewódzkich Konserwatorów Zabytków projekty zabudowy zespołowej na terenach objętych ochroną konserwatorską oraz wytyczne do planów zagospodarowania przestrzennego miast historycznych, kierowane są przez Zarząd Muzeów i Ochrony Zabytków do Zespołu Ekspertów Międzyresortowej Komisji ds. Rewaloryzacji Miast i Zespołów Staromiejskich, skąd wraz z opinią wracają niejednokrotnie do decyzji Generalnego Konserwatora Zabytków. Przeglądając zgłaszane problemy i przygotowane do nich dokumentacje, widoczne jest merytoryczne przygotowanie przedkładanych studiów. Są one konsultowane i uzgadniane pod kątem konserwatorskim ze służbami konserwatorskimi. Jednakże zauważyć trzeba, że o ile zostały ustalone metody działań projektowych dotyczących zabytkowej urbanistyki, to nie ma jeszcze określonych zasad postępowania dla obiektów architektury i nie jest uściślone kto — poza PP Pracownie Konserwacji Zabytków — uprawniony jest do projektowania i rewaloryzacji zabytków architektury. Zastrzeżenia budzić muszą założenia programowe oraz dezynwoltury użytkowników i żądania inwestorów, pragnących niejednokrotnie widzieć w wyniku działań rewaloryzacyjnych i konserwatorskich zabytki pełne nowoczesnego blasku. modnych urządzeń wnętrz i luksusowych materiałów. Po przeprowadzeniu analizy i dyskusji z projektantami i wykonawcami Komisja znajduje inną wersję rozwiązania projektowego, właściwą dla specyfiki zabytku. Sprawa ta wymaga

jednak sprecyzowania i opracowania.

Niepokojący jest fakt wyznaczania w strefach ochrony konserwatorskiej, zwłaszcza na terenach parkowych, lokalizacji nowych obiektów kubaturowych budynków mieszkalnych, a także w bezpośrednim sąsiedztwie zabytkowych zespołów architektonicznych — pawilonów, kotłowni, zakładów mechanicznych itp. Nowo lokalizowane obiekty często mają przekroczone normy wysokości i dominować musiałyby nad zabytkami, przytłaczając ich zabytkową sylwetę, zmieniając ich historyczny charakter i wyraz plastyczny. W takich wypadkach pomocne są wnioski Komisji Konserwatorskiej oraz interwencja Zarządu Muzeów i Ochrony Zabytków.

Trudności w rozwiązaniu projektowym przynosi adaptacja jedno-funkcyjnych obiektów z przeznaczeniem dla kilku instytucji, np. dawnych pałaców czy ratuszy. Zaprojektowanie właściwego współdziałania kilku funkcji, w jednolitym pod względem historycznym i stylowym zabytku, wymaga wnikliwego i starannego przeanalizowania.

W komisyjnych dyskusjach podkreślana jest konieczność precyzyjnego dokumentowania robót konserwatorskich i wykonawstwa konserwatorskiego dla wydobycia najcenniejszej wartości i wyrazu zabytku, jakim jest w pierwszym rzędzie jego autentyczna substancja. Dotyczy to zarówno wystroju architektury kubaturowej zewnętrznej, jak też wyposażenia i wystroju architektonicznego i plastycznego projektowanych wnętrz.

Wybór kierunku rewaloryzacji i modernizacji zabytków, jaki podejmuje Komisja Konserwatorska MKiS, niejednokrotnie jest sprawą trudną, wymagającą często wielostronnych, kompleksowych studiów kolektywnych decyzji i etapowego działania. Usatysfakcjonowanie użytkownika oraz inwestora zabytku — tak aby stał się jego opiekunem i mecenasem — jest sprawą ważną dla przyszłości egzystencji zabytków i uratowania zasobów substancji zabytkowych w kraju. W okresie od 1 stycznia 1976 r. do 30 czerwca 1982 r., Komisja Konserwatorska w Zarządzie Muzeów i Ochrony Zabytków MKiS rozpatrywała następujące tematy:

1976 rok

— Projekt techniczny adaptacji podziemi i zakrytych kolegiaty w Wiślicy (woj. kieleckie) dla celów ekspozycji muzealnej. Projekt zaakceptowano.

— Projekt techniczny adaptacji pałacu w Kaleniu (woj. skierniewickie) na Dom Pracy Twórczej PWSSzP w Łodzi. Konieczne uzupełnienia według uwag i zaleceń Komisji.

— Założenia techniczno-ekonomiczne projektu adaptacji zamku w Wiśniczu Nowym (woj. tarnobrzeskie) dla celów recepcyjnych „Petro-

chemii” krakowskiej, wraz z częścią wydzieloną dla ekspozycji muzealnej fortyfikacji i militariów. Projekt zaakceptowano.

— Projekt usytuowania pawilonu gastronomicznego przy Rynku w Szczepieszynie (woj. zamojskie). Konieczne uzupełnienia według uwag i zaleceń Komisji.

— Projekt urządzenia wnętrz pomieszczeń parterowych pałacu w Otwocku Starym (woj. stołeczne warszawskie), przeznaczonym na rezydencję Urzędu Rady Ministrów. Konieczne uzupełnienia według uwag i zaleceń Komisji.

— Założenia techniczno-ekonomiczne kapitalnego remontu zespołu pałacowego w Kielcach i adaptacji dla Muzeum Narodowego oraz siedzibę Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. Projekt zaakceptowano.

— Projekt techniczny odbudowy i adaptacji części opactwa cysterskiego w Podklasztorzu koło Sulejowa (woj. piotrkowskie) na ośrodek wypoczynkowy Zjednoczenia Budownictwa w Łodzi. Projekt zaakceptowano.

— Projekt odbudowy i rekonstrukcji Bramy Lubelskiej w Zamościu. z przeznaczeniem na Punkt Informacji Turystycznej. Konieczne uzupełnienia według uwag i zaleceń Komisji.

— Projekt koncepcyjny mostu dla pieszych w przejściu przez fosę miejską dawnych fortyfikacji w Zamościu, na osi Bramy Lubelskiej Nowej. Projekt zaakceptowano z uwagami do ponownego przedłożenia Komisji GKZ — MKiS.

— Projekt odbudowy, modernizacji i adaptacji Arsenalu i Starej Wozowni w Zamościu z przeznaczeniem na Muzeum Broni. Projekt zaakceptowano z uwagami do ponownego przedłożenia Komisji GKZ — MKiS.

— Projekt szczegółowego planu zagospodarowania przestrzennego śródmieścia miasta Zgierza (woj. łódzkie). Konieczne uzupełnienia według uwag i zaleceń Komisji.

— Założenia techniczno-ekonomiczne projektu zespołu rekreacyjnego Centrum Polonii Zagranicznej w Pułtuskach (woj. ciechanowskie). Projekt zaakceptowano.

— Założenia koncepcyjno-programowe rozbudowy gmachu „Zachęta” w Warszawie dla Centralnego Biura Wystaw Artystycznych. Projekt zaakceptowano z uwagami do ponownego przedłożenia Komisji GKZ — MKiS.

— Ekspertyza zabezpieczenia konstrukcji kościoła pofranciszkańskiego w Zawichoście (woj. tarnobrzeskie). Ekspertyza zaakceptowano.

— Projekt techniczny adaptacji dawnego kościoła ewangelickiego w Pułtuskach (woj. ciechanowskie) dla potrzeb Archiwum Państwowego. Projekt zaakceptowano.

— Dokumentacja inwentaryzacyjna i historyczna zespołu urbanistyczno-architektonicznego przy ul. Lokatorskiej w Łodzi, wnioskowanego do skreślenia z rejestru zabytków. Wniosek nie został zaakceptowany.

— Koncepcja architektoniczna pro-

jektu odbudowy Bramy Warszawskiej i budowy w jej pobliżu biblioteki — Opatów (woj. kieleckie). Konieczność uzupełnienia według uwag i zaleceń Komisji.

— Projekt koncepcyjny przebudowy zabudowy przy Rynku Starego Miasta w Miechowie (woj. kieleckie). Projekt nie został zaakceptowany.

— Wytyczne konserwatorskie do projektu nowo wznoszonego zespołu teatralnego oraz ukształtowanie placu Wolności we Wrocławiu. Projekt zaakceptowano z uwagami do ponownego przedłożenia Komisji GKZ — MKiS.

— Założenia techniczno-ekonomiczne odbudowy zespołu pałacowo-parkowego w Kocku (woj. lubelskie) przeznaczzonego na ośrodek szkoleniowo-wypoczynkowy Zjednoczenia Mechanizacji Budownictwa „ZREMB”. Projekt zaakceptowano.

— Projekt przebudowy głównego wejścia w kościele oo. Jezuitów w Piotrkowie Trybunalskim. Konieczne uzupełnienia według uwag i zaleceń Komisji.

— Szkic koncepcyjny odbudowy podziemi ratusza oraz rekonstrukcji wieży trybunalskiej w Piotrkowie Trybunalskim. Projekt nie został zaakceptowany.

— Wytyczne konserwatorskie do projektu uporządkowania bloku zabudowy mieszkaniowej naprzeciw Uniwersytetu im. Bolesława Bieruta i do projektu nadbudowy trzeciej kondygnacji narożnika ul. Kuźnicznej i Nożowniczej we Wrocławiu. Projekt zaakceptowano z uwagami do ponownego przedłożenia Komisji GKZ — MKiS.

— Założenia techniczno-ekonomiczne odbudowy zamku w Międzyzlesiu (woj. wałbrzyskie) dla potrzeb Ministerstwa Kultury i Sztuki. Projekt zaakceptowano.

— Projekt koncepcyjny rozwiązania funkcji gastronomicznej i zagospodarowania podziemi ratusza tzw. Piwnicy Świdnickiej we Wrocławiu. Konieczne uzupełnienia według uwag i zaleceń Komisji.

— Projekt techniczny ideogramu odbudowy i adaptacji Starej Bramy Lubelskiej w Zamościu, z przeznaczeniem na Punkt Informacji Turystycznej. Projekt zaakceptowano.

— Projekt techniczny modernizacji kamienic nr 2 i 3 przy Rynku Solnym w Zamościu na Dom Turysty PTTK. Konieczność uzupełnienia według uwag i zaleceń Komisji.

— Projekt koncepcyjny zabudowy przy Rynku nr 12 i 13 w Mogielnicy (woj. sieradzkie). Projekt nie został zaakceptowany.

— Projekt ogrzewania (elektryczne, grawitacyjne) kościoła parafialnego w Bieczu (woj. krośnieńskie). Konieczne uzupełnienia według uwag i zaleceń Komisji.

— Aktualizacja projektu technicznego rekonstrukcji parku przy pałacu w Sterdyni (woj. siedleckie) adaptowanego dla potrzeb Związku Kompozytorów Polskich. Projekt zaakceptowano.

— Propozycja przesunięcia korde-

gardy przy ul. Słowackiego i Kościuszki w Rzeszowie. Projekt nie został zaakceptowany.

— Propozycja wykonania nowej więzby dachowej dla kościoła w Mielcu (woj. rzeszowskie). Konieczność uzupełnienia według uwag i zaleceń Komisji.

— Założenia techniczno-ekonomiczne instalacji klimatyzacyjnych dla kaplicy zamkowej w Lublinie. Konieczność zaprogramowania prac. Projekt zaakceptowano z uwagami do ponownego przedłożenia Komisji GKZ — MKiS.

1977 rok

— Projekt zabezpieczenia zamku i zagospodarowania terenu zamkowego w Janowcu jako Oddziału Muzeum w Kazimierzu Dolnym. Koncepcja ustawienia i urządzenia dworu Moniaków. Projekt zaakceptowano z uwagami do ponownego przedłożenia Komisji GKZ — MKiS.

— Koncepcja architektoniczna rozwiązania nawierzchni Rynku w Zamościu. Projekt zaakceptowano z uwagami do ponownego przedłożenia Komisji GKZ — MKiS.

— Wnioski konserwatorskie Pracownicy Projektowej PP PKZ — Oddział w Rzeszowie do planu rewaloryzacji miasta Zamościa. Wnioski konserwatorskie zaakceptowano.

— Projekt renowacji parku w Rogalinie (woj. poznańskie). Decyzja odłożona do czasu przedłożenia programu prac na posiedzeniu Komisji w Rogalinie.

— Propozycja lokalizacji Muzeum Rzeźby Współczesnej w Rogalinie (woj. poznańskie). Projekt zaakceptowano.

— Koncepcja lokalizacji hipodromu na terenie parku w Mosznej (woj. opolskie). Projekt zaakceptowano z uwagami do ponownego przedłożenia Komisji GKZ — MKiS.

— Projekt budowy zespołu Teatru Operetki Dolnośląskiej, obudowy placu Wolności i zabudowy bloku przy ul. Kuźnicznej i Nożowniczej we Wrocławiu. Projekt zaakceptowano z uwagami do dalszego przedłożenia Komisji GKZ — MKiS.

— Kolorystyczny projekt koncepcyjny witraży do prezbiterium katedry w Gnieźnie (woj. poznańskie). Konieczne uzupełnienia według uwag i zaleceń Komisji, do ponownego przedłożenia Komisji GKZ — MKiS.

— Projekt koncepcyjny urządzenia zieleni na obszarze twierdzy Dęblin (woj. lubelskie). Projekt skierowano do resortu MON.

— Projekt szkieletowej przebudowy ul. Greczki w Bielsku-Białej. Wariant projektu zaakceptowano.

— Koncepcja zagospodarowania terenu parku dworskiego w Woli Okrzejskiej (woj. siedleckie) dla Muzeum Henryka Sienkiewicza. Projekt zaakceptowano.

— Opracowanie koncepcyjne trzech ośrodków rekreacyjno-dydaktycznych na obrzeżu Puszczy Kampinoskiej (woj. stołeczne warszawskie). Konieczne uzupełnienia według uwag i zaleceń Komisji, do

ponownego przedłożenia Komisji GKZ — MKiS.

— Projekt techniczny odbudowy zespołu pałacowo-parkowego w Kocku (woj. lubelskie). Projekt zaakceptowano.

— Projekt ogrzewania kościoła w Bieczu (woj. krośnieńskie), w odniesieniu do spraw konserwacji elementów wystroju wnętrza. Konieczne uzupełnienia według uwag i zaleceń Komisji.

— Koncepcja modernizacji kamienicy Rynek nr 16 w Miechowie (woj. kieleckie). Projekt nie został zaakceptowany.

— Projekt koncepcyjny zabezpieczenia i adaptacji budynku przy ul. Garncarskiej 9 dla Szpitala Onkologicznego w Krakowie. Konieczność uzupełnienia według uwag i zaleceń Komisji.

— Ustalenie harmonogramu prac archeologicznych, konserwatorskich i ekspozycyjnych dla wykopalisk i znalezisk na placu Zamkowym w Warszawie. Projekt zaakceptowano z uwagami do ponownego przedłożenia Komisji GKZ — MKiS.

— Projekt adaptacji pałacu w Drozdowie (woj. łomżyńskie) na Dom Pracy Twórczej Związku Literatów Polskich. Konieczność uzupełnienia według uwag i zaleceń Komisji.

— Koncepcja renowacji parku pałacowego w Drozdowie (woj. łomżyńskie). Projekt zaakceptowano.

— Koncepcja renowacji i adaptacji parku dworskiego w Hołnach-Mejera (woj. suwalskie). Konieczność uzupełnienia według uwag i zaleceń Komisji.

— Koncepcja renowacji i adaptacji parku w Suchoj Szlacheckiej (woj. radomskie). Konieczność uzupełnienia według uwag i zaleceń Komisji, do ponownego przedłożenia Komisji GKZ — MKiS.

— Projekt koncepcyjny budowy domu kultury przy placu PKWN w Chełmie Lubelskim. Konieczne uzupełnienia według uwag i zaleceń Komisji.

— Projekt techniczny adaptacji synagogi w Inowłodzu (woj. piotrkowskie) na bibliotekę miejską. Konieczne uzupełnienia według uwag i zaleceń Komisji.

— Problem zabudowy północnej strony Rynku w Strzelinie (woj. wrocławskie). Problemu nie zaakceptowano.

— Założenia techniczno-ekonomiczne adaptacji zamku w Trzebiatowie (woj. szczecińskie) na bibliotekę miejską. Projekt zaakceptowano.

— Sprawozdanie z badań archeologicznych, architektonicznych i terenowych związanych z projektem adaptacji zamku w Pułtusk (woj. ciechanowski). Sprawozdanie przyjęto i zaakceptowano.

— Koncepcja metody konserwacji dekoracji Aron Hakodesz w synagodze wielkiej w Tykocinie (woj. białostockie). Koncepcję zaakceptowano.

— Problematyka konserwacji sgraffita w pałacu w Krasiczynie (woj. przemyskie). Konieczne uzupełnie-

nia według uwag i zaleceń Komisji, do ponownego przedłożenia Komisji GKZ — MKiS.

— Projekt koncepcyjny nadbudowy budynku przędzalni Łódzkich Zakładów Bawełnianych „Uniontex” w Łodzi. Projekt został zaakceptowany.

— Projekt zagospodarowania placu Piotra Skargi w Jarosławiu (woj. przemyskie). Konieczne uzupełnienia według uwag i zaleceń Komisji, do ponownego przedstawienia Komisji GKZ — MKiS.

— Założenia techniczno-ekonomiczne projektu adaptacji Arsenału i St. Wozowni dla Muzeum Broni w Zamościu. Projekt zaakceptowano.

— Założenia techniczno-ekonomiczne zespołu pałacowo-parkowego w Świerznie (woj. szczecińskie). Konieczne uzupełnienia według uwag i zaleceń Komisji, do ponownego przedstawienia Komisji GKZ — MKiS.

— Projekt rewaloryzacji bloku nr 4 i związany z tym problem skreślenia kamienicy przy ul. Marka 22 w Krakowie z rejestru zabytków. Wniosek o skreślenie nie został zaakceptowany.

— Prace badawcze oraz aspekt konserwatorski i użytkowy zabezpieczenia nowych odkryć architektonicznych w zespole opactwa cystersów w Wąchocku (woj. kieleckie). Konieczność zaprogramowania robót do ponownego przedłożenia GKZ — MKiS.

— Wnioski o skreślenie z rejestru zabytków oraz koncepcja zagospodarowania dwóch kościołów ewangelickich w Ubocz i w Karpniakach (woj. jeleniogórskie). Wnioski nie zostały zaakceptowane, zalecono dalsze zabezpieczenie przez WKZ.

1978 rok

— Założenia techniczno-ekonomiczne projektu renowacji zespołu pałacowo-parkowego w Błędowie (woj. radomskie) dla Uniwersytetu Warszawskiego. Konieczne uzupełnienia według uwag i zaleceń Komisji, do ponownego przedłożenia GKZ — MKiS.

— Założenia techniczno-ekonomiczne projektu zagospodarowania zespołu pałacowo-ogrodowego w Suchoj Szlacheckiej (woj. radomskie) dla wielofunkcyjnego Ośrodka Telewizji. Konieczne uzupełnienia według uwag i zaleceń Komisji, do ponownego przedłożenia Komisji GKZ — MKiS.

— Wytyczne konserwatorskie miejscowego projektu planu szczegółowego zagospodarowania przestrzennego Starego Miasta w Gnieźnie (woj. gdańskie). Wytyczne zaakceptowano.

— Problemy rewaloryzacji i ochrony zabytków miasta Chorzowa (woj. katowickie) w aspekcie planu zagospodarowania miasta. Konieczne uzupełnienia według uwag i zaleceń Komisji, do ponownego przedłożenia Komisji.

— Dwa warianty koncepcji projektowej nowego użytkownika i nadbudowy Latarni Morskiej w Rozewiu (woj. gdańskie) oraz zagospoda-

równania otoczenia. Konieczne uzupełnienia według uwag i zaleceń Komisji, do ponownego przedłożenia Komisji GKZ — MKiS.

— Koncepcja lokalizacji pawilonu Muzeum Latarnictwa w Rozewiu (woj. gdańskie). Zaakceptowano alternatywę B projektu lokalizacji.

— Założenia konserwatorskie do planu rewaloryzacji miasta Szczuczyna (woj. łomżyńskie) — opracowanie Pracowni Projektowej Oddziału Zamek PP PKZ w Warszawie. Projekt zaakceptowano.

— Zagadnienie adaptacji synagogi w Koninie. Projekt nie został zaakceptowany. Skierowano do ponownego przedłożenia Komisji GKZ — MKiS.

— Plan szczegółowy zagospodarowania przestrzennego centralnej części wsi gminnej Opinogóra (woj. radomskie) w powiązaniu z wytycznymi konserwatorskimi ochrony zespołu architektonicznego Muzeum Romantyzmu w Opinogórze. Projekt zaakceptowano.

— Projekt techniczny zabezpieczenia ruin cerkwi pobazylińskiej w Supraślu (woj. białostockie). Metody zabezpieczenia korony murów. Konieczne uzupełnienia według uwag i zaleceń Komisji.

— Projekt techniczny adaptacji pałacu i parku w Zbożennej (woj. radomskie) na cele rekreacyjno-szkoleniowe Ośrodka Badawczego CSSS „Społem”. Konieczne uzupełnienia według uwag i zaleceń Komisji, do ponownego przedłożenia Komisji GKZ — MKiS.

— Założenia techniczno-ekonomiczne zagospodarowania parku pałacowego w Radzynie Podlaskim (woj. białkopodlaskie). Projekt nie został zaakceptowany. Zalecono opracowanie pełnej dokumentacji.

— Program konserwacji dekoracji sgraffitowej na elewacjach zamku w Krasiczynie (woj. przemyskie). Program zaakceptowano.

— Projekt aranżacji wnętrza kolegiaty w Wiślicy (woj. kieleckie). Projekt zaakceptowano z koniecznością uzupełnienia według uwag i zaleceń Komisji.

— Propozycja rozbudowy XIII-wiecznego kościoła w Nowogrodzie Bobrzańskim (woj. zielonogórskie). Projekt nie został zaakceptowany.

— Założenia techniczno-ekonomiczne projektu adaptacji zespołu pałacowo-parkowego w Błędowie koło Radomia. Projekt zaakceptowano.

— Projekt lokalizacji stacji trafo w ogrodach ss. wizytek na Kleparzu w Krakowie. Projekt nie został zaakceptowany.

— Plan zagospodarowania przestrzennego Oliwy opracowany przez Biuro Planowania Przestrzennego w Gdańsku. Konieczne uzupełnienia według uwag i zaleceń Komisji, do ponownego przedłożenia Komisji GKZ — MKiS.

— Propozycja lokalizacji 11-kondygnacyjnego wieżowca przy ul. Czyżewskiego w Oliwie (woj. gdańskie). Projekt nie został zaakceptowany.

— Projekt techniczny zagospodarowania oraz adaptacji parku i pała-

cu w Srokach (woj. skierniewickie) dla Branżowego Ośrodka Organizacji i Informatyki Przemysłu Motoryzacyjnego. Projekt zaakceptowano.

— Projekt techniczny ogrodzenia parku w zespole pałacowo-ogrodowym w Sterdyni (woj. siedleckie). Projekt zaakceptowano.

— Projekt techniczny adaptacji zespołu pałacowo-parkowego w Zbożennej (woj. radomskie). Projekt zaakceptowano z uwagami.

1979 rok

— Projekt przebiegu nowej autostrady (trzy warianty) Gdańsk — Piotrków Trybunalski, na odcinku Grudziądz — Stryków. Zaakceptowano wariant pierwszy.

— Studium projektowe rewaloryzacji miasta Nieszawy (woj. włocławskie) opracowane przez Pracownię Projektową PP PKZ Oddział Toruń. Studium zaakceptowano z koniecznością uzupełnienia według uwag i zaleceń Komisji, do ponownego przedłożenia Komisji GKZ — MKiS.

— Warianty projektu przebiegu połączenia drogą wodną województwa suwalskiego z Wisłą i Zalewem Żegrzyńskim koło Warszawy. Projekt nie został zaakceptowany.

— Studium historyczno-urbanistyczne do planu zagospodarowania przestrzennego miasta Przemyśla. Konieczne uzupełnienia według uwag i zaleceń Komisji.

— Zakres badań archeologicznych na wzgórzu zamkowym w Przemyślu. Konieczne uzupełnienia według uwag i zaleceń Komisji.

— Projekt lokalizacji szkoły miejscowej w Kormanicach (woj. przemyskie) i związany z tym problem eksploracji osady neolitycznej. Projekt nie został zaakceptowany.

— Lokalizacja pomnika Kazimierza Pułaskiego na terenie parku zespołu muzealnego w Warce-Winiarach (woj. radomskie). Konieczne uzupełnienia według uwag i zaleceń Komisji, do ponownego przedłożenia Komisji GKZ — MKiS.

— Problemy adaptacji zespołu podworskiego w Nienadowej (woj. przemyskie) na ośrodek szkoleniowo-rekreacyjny Ministerstwa Kultury i Sztuki. Konieczne uzupełnienia według uwag i zaleceń Komisji, do ponownego przedłożenia Komisji GKZ — MKiS.

— Plan realizacyjny prac modernizacyjnych oraz zagospodarowania przestrzennego tzw. Kopca Tatarskiego w Przemyślu. Konieczne uzupełnienia według uwag i zaleceń Komisji.

— Problem rozbudowy i projekt nadbudowy budynku biurowego dla Oddziału Banku Narodowego w Ciechanowie. Konieczne uzupełnienia według uwag i zaleceń Komisji.

— Wytyczne i wnioski konserwatorskie do projektu rewaloryzacji Starego Miasta w Olsztynie. Konieczne uzupełnienia według uwag i zaleceń Komisji.

— Projekt kolorystyki elewacji budynku biblioteki Zakładu Narodowego im. Ossolińskich we Wrocła-

wiu. Projekt zaakceptowano z koniecznością uzupełnienia według uwag i zaleceń Komisji.

— Studium programowo-przestrzenne i problem lokalizacji budynku Komitetu Wojewódzkiego na terenie zespołu pałacowo-parkowego w Dzikowie koło Tarnobrzegu. Projekt nie został zaakceptowany.

— Analiza programowo-przestrzenna możliwości adaptacji zespołu pałacowo-parkowego w Budziszynie (woj. radomskie) dla Towarzystwa Śpiewaczego „Lutnia”. Projekt pałacu zaakceptowano, natomiast projekt parku wymaga uzupełnień.

— Projekt zagospodarowania terenu cmentarza — Rotundy w Zamościu. Projekt został zaakceptowany z uwagami, do ponownego przedłożenia Komisji GKZ — MKiS.

— Projekt adaptacji zespołu pałacowo-parkowego w Golinie (woj. konińskie) z przeznaczeniem na park miejski z przedszkolem gminnym. Konieczne uzupełnienia według uwag i zaleceń Komisji.

— Projekt modernizacji kamienicy przy ul. Grodzkiej 14 i 16 w Płocku. Konieczne uzupełnienia według uwag i zaleceń Komisji.

— Projekt adaptacji zespołu dawnego zboru we Wschowej (woj. leszczyńskie) dla szkół muzycznych. Projekt nie został zaakceptowany.

— Projekt zabudowy ul. Wojska Polskiego nr 1—17 w Paczkowie (woj. opolskie). Projekt nie został zaakceptowany.

— Koncepcja adaptacji zespołu pałacowo-parkowego w Czarnolesie (woj. radomskie) dla Muzeum im. Jana Kochanowskiego. Projekt nie został zaakceptowany.

— Projekt techniczny zabezpieczenia, adaptacji i konserwacji ruin zamku w Ciechanowie (dziedziniec, wieże, korona murów, dom duży). Konieczne uzupełnienia według uwag i zaleceń Komisji.

— Projekt lokalizacji domu handlowego w rejonie ul. Reformackiej w Pułtusku (woj. ciechanowskie). Projekt nie został zaakceptowany.

— Koncepcja zagospodarowania placu 19 stycznia i ul. Królewskiej w Kutnie (woj. płockie). Konieczne uzupełnienia według uwag i zaleceń Komisji, do ponownego przedłożenia Komisji GKZ — MKiS.

— Projekt wstępny adaptacji oficyny pałacowej w Opinogórze dla potrzeb Muzeum Romantyzmu (woj. ciechanowskie). Konieczne uzupełnienia według uwag i zaleceń Komisji.

— Projekt przebudowy klatki schodowej w adaptowanym dla potrzeb Muzeum Narodowego pałacu pobiskupim w Kielcach. Projekt zaakceptowano.

— Założenia techniczno-ekonomiczne synagogi w Koninie przeznaczony do adaptacji dla Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej. Konieczne uzupełnienia według uwag i zaleceń Komisji.

— Projekt trwałego zabezpieczenia muru miejskiego przy ul. Chodowieckiego w Nysie (woj. opolskie). Konieczne uzupełnienia według uwag i zaleceń Komisji.

1980 rok

— Ogólny plan realizacyjny adaptacji zespołu pałacowo-parkowego w Narolu (woj. przemyskie) dla Lubaczowskiego Kombinatoru Rolnego. Konieczne uzupełnienia według uwag i zaleceń Komisji.

— Koncepcja zagospodarowania przestrzennego zespołu zwanego Pastewnik w Przeworsku (woj. przemyskie) przeznaczonego na Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji. Projekt zaakceptowano z uwagami.

— Sprawa zabezpieczenia po pożarze Fredreum w Przemysłu. Konieczna wizja lokalna.

— Projekt techniczny fontanny dla zespołu pałacowo-parkowego w Kocku (woj. lubelskie). Konieczne uzupełnienia według uwag i zaleceń Komisji.

— Projekt techniczny uporządkowania dróg i placów w Zamościu. Konieczne uzupełnienia według uwag i zaleceń Komisji, do ponownego przedłożenia Komisji GKZ — MKiS.

— Projekt koncepcyjny rewaloryzacji II kwartału zabudowy w Pułtusk (woj. ciechanowskie). Projekt zaakceptowano z uwagami.

— Projekt uporządkowania ogrodu i otoczenia zamku w Pułtusk (woj. ciechanowskie) dla potrzeb Towarzystwa „Polonia”. Projekt zaakceptowano z uwagami.

— Projekt oświetlenia i iluminacji zespołu staromiejskiego w Zamościu. Projekt zaakceptowano z uwagami do rozpatrzenia przez Komisję Konserwatorską w Zamościu.

— Studium programowe adaptacji zespołu pałacowego w Okuniewie (woj. stołeczne warszawskie) na Dom Pracy Twórczej SPAM. Konieczne uzupełnienia według uwag i zaleceń Komisji.

— Plan zagospodarowania przestrzennego zespołu staromiejskiego w Toruniu, opracowany przez Biuro Planowania Przestrzennego w Toruniu. Konieczne uzupełnienia według uwag i zaleceń Komisji, do ponownego przedłożenia Komisji GKZ — MKiS.

— Projekt zabudowy wschodniej pierzei Rynku w Tyczynie (woj. rzeszowski). Projekt nie został zaakceptowany.

— Projekt koncepcyjny rewaloryzacji północnej pierzei Rynku w Tomaszowie Mazowieckim (woj. piotrkowski). Konieczne uzupełnienia według uwag i zaleceń Komisji, do ponownego przedłożenia Komisji GKZ — MKiS.

— Projekt koncepcyjny zagospodarowania przestrzennego dzielnicy śródmiejskiej Siedlec, opracowany przez Wojewódzkie Biuro Projektów w Warszawie. Konieczne przygotowanie wtycznych konserwatorskich do planu ma wykonać PP PKZ Oddział w Lublinie.

— Projekt rozwiązania placu Hetmana w Zamościu i lokalizacji pomnika kanclerza Zamoyskiego. Projekt zaakceptowano z uwagami do rozpatrzenia przez Komisję Konserwatorską w Zamościu.

— Projekt modernizacji Teatru im.

W. Bogusławskiego w Kaliszu. Projekt zaakceptowano z uwagami.

— Zagadnienia konserwatorskie remontu i odbudowy pałacu w Lubieradzu (woj. ciechanowskie). Konieczne uzupełnienia według uwag i zaleceń Komisji.

— Propozycja zagospodarowania I kwartału zabudowy przy Rynku w Pułtusk (woj. ciechanowskie). Projekt został zaakceptowany.

— Projekt koncepcyjny budowy hotelu w Pułtusk (woj. ciechanowskie). Projekt zaakceptowano z uwagami.

— Założenia techniczno-ekonomiczne remontu i adaptacji zamku w Wiśniczku Nowym (woj. tarnowski) Projekt zaakceptowano ze skorygowanym ZZK robót konserwatorskich.

— Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego śródmieścia Katowic opracowany przez Biuro Planowania Przestrzennego w Katowicach. Konieczne opracowanie do planu wniosków konserwatorskich.

— Studium zagospodarowania przestrzennego Starego Miasta w Głogowie (woj. legnickie). Studium zostało zaakceptowane.

— Projekt rekonstrukcji dworku Henryka Sienkiewicza w Woli Okrzejskiej (woj. siedleckie). Konieczne uzupełnienia według uwag i zaleceń Komisji.

— Projekt techniczny modernizacji budynków przy ul. Koraszewskiego nr 3—9 w Opolu. Konieczne uzupełnienia według uwag i zaleceń Komisji, do ponownego przedłożenia Komisji GKZ — MKiS.

— Projekt techniczny adaptacji zamku w Gosławicach dla potrzeb Muzeum Okręgowego w Koninie. Zaakceptowano II wersję projektową z uwagami do ponownego przedłożenia Komisji GKZ — MKiS.

— Założenia techniczno-ekonomiczne remontu budynków przy ul. Wojska Polskiego nr 4—20 w Złotym Stoku (woj. wałbrzyskie). Konieczne uzupełnienia według uwag i zaleceń Komisji, do ponownego przedłożenia Komisji GKZ — MKiS.

— Projekt adaptacji synagogi w Koninie dla potrzeb Miejskiej Biblioteki. Konieczne uzupełnienia według uwag i zaleceń Komisji, do ponownego przedłożenia Komisji GKZ — MKiS.

— Studium historyczno-urbanistyczne miasta Kutna (woj. płockie) do planu zagospodarowania przestrzennego i rewaloryzacji miasta. Konieczne uzupełnienia według uwag i zaleceń Komisji.

1981 rok

— Projekt techniczny prac remontowo-adaptacyjnych przedzamcza w Lidzbarku Warmińskim (woj. olsztyńskie). Konieczne uzupełnienia według uwag i zaleceń Komisji.

— Projekt techniczny remontu ratusza w Kołobrzegu. Konieczne uzupełnienia według uwag i zaleceń Komisji, do ponownego przedłożenia Komisji GKZ — MKiS.

— Projekt techniczny remontu i adaptacji Faktorii Angielskiej w

Kazimierzu Dolnym (woj. lubelskie). Konieczne uzupełnienia według uwag i zaleceń Komisji.

— Projekt koncepcyjny rewaloryzacji spichlerza, ul. Tyszkiewicza 18 w Kazimierzu Dolnym (woj. lubelskie). Konieczne uzupełnienia według uwag i zaleceń Komisji.

— Projekt rewaloryzacji budownictwa mieszkaniowego przy ul. Wojska Polskiego nr 4—20 w Złotym Stoku (woj. wrocławskie). Projekt został zaakceptowany.

— Prace konserwatorskie i częściowo rewaloryzacyjne w zamku w Janowcu — dziedziniec, fosa, most, baszta (woj. lubelskie). Konieczne uzupełnienia według uwag i zaleceń Komisji oraz zwołanie komisji w Janowcu.

— Projekt zagospodarowania zespołu pałacowo-parkowego w Pisarzowicach (woj. jeleniogórskie). Projekt został zaakceptowany z uwagami do ponownego przedłożenia Komisji GKZ — MKiS.

— Projekt rewaloryzacji budynku szpitalnego na skarpie wiślanej w Płocku. Konieczne uzupełnienia według uwag i zaleceń Komisji oraz rozpatrzenie przez Międzyresortową Komisję ds. Rewaloryzacji Miast.

— Założenia konserwatorskie do planu rewaloryzacji zespołu staromiejskiego w Siedlcach opracowane przez Pracownię Projektową PP PKZ Oddział w Lublinie. Założenia zaakceptowano.

— Koncepcja rozbudowy kościoła NMP przy ul. Świętojańskiej w Gdyni (woj. gdańskie). Konieczne uzupełnienia według uwag i zaleceń Komisji.

— Studium programowo-prze-strzenne rozbudowy Akademii Muzycznej przy ul. Okólnik w Warszawie. Studium zostało zaakceptowane.

— Koncepcja rozbudowy Zakładów „ZARAT” na terenie Fortu Mokotowskiego przy ul. Racławickiej w Warszawie. Projekt nie został zaakceptowany.

— Lokalizacja budynku bielnika niedoprzedu w Zakładach Przemysłu Lniarskiego w Żyrardowie (woj. skierniewickie). Projekt zaakceptowano.

— Projekt zagospodarowania zespołu pałacowo-parkowego w Kozuszkach (woj. skierniewickie). Projekt zaakceptowano.

— Projekt podpiwniczenia dziedzińca i remontu dawnego Arsenalu, obecnej siedziby Państwowego Muzeum Archeologicznego w Warszawie. Projekt remontu zaakceptowano.

— Założenia techniczno-ekonomiczne rewaloryzacji „Zółtej Karczmy” w Warszawie. Konieczne uzupełnienia według uwag i zaleceń Komisji.

— Plan realizacyjny projektu budowy Ambasady Brytyjskiej w Warszawie. Konieczne uzupełnienia według uwag i zaleceń Komisji, do ponownego przedłożenia Komisji GKZ — MKiS.

— Plan ogólny zagospodarowania przestrzennego miasta Bieżunia (woj. ciechanowskie). Projekt zaakceptowano z uwagami.

- Projekt rewaloryzacji bloku mieszkalnego Rynek 44—49, ul. Słowackiego 1—6, ul. Sikorskiego 3—5 w Paczkowie (woj. opolskie). Konieczne uzupełnienia według uwag i zaleceń Komisji oraz zwołanie komisji w Paczkowie.
 - Projekt techniczny uporządkowania placu ks. Piotra Skargi w Jarosławiu (woj. przemyskie). Projekt zaakceptowano.
 - Projekt techniczny rewaloryzacji Kanonii przy ul. Kolegiaty 2 w Gnieźnie (woj. poznańskie). Konieczne opracowanie ekspertyzy i zwołanie komisji w Gnieźnie.
 - Założenia konserwatorskie do planu zagospodarowania i rewaloryzacji miasta Łomży, opracowane przez Wojewódzkie Biuro Planowania Przestrzennego w Łomży. Konieczne uzupełnienia według uwag i zaleceń Komisji.
 - Studium zagospodarowania przestrzennego Nowego Rynku w Łabiszynie (woj. bydgoskie). Studium nie zaakceptowano, konieczne opracowanie planu rewaloryzacji.
 - Projekt zabudowy pierzei ul. Kupa—Warszauera, w dzielnicy Stare Miasto-Kazimierz w Krakowie. Projekt nie został zaakceptowany.
 - Plan ogólny zagospodarowania przestrzennego Parku Etnograficznego przy Alei Warszawskiej w Lublinie. Projekt zaakceptowano z uwagami.
 - Projekt techniczny modernizacji i adaptacji dawnej oranżerii Pałacu Prymasowskiego w Warszawie przy ul. Koziej 7. Konieczne uzupełnienia według uwag i zaleceń Komisji.
 - Willa „Regina” w Konstancinie i dworek w Milanówku koło Warszawy — problemy ochrony tych obiektów w aspekcie wniosku użytkowników o skreślenie z rejestru zabytków. Wnioski nie zostały zaakceptowane.
 - Sprawa korekty planu zagospodarowania przestrzennego Podkowy Leśnej koło Warszawy. Konieczne uzupełnienia według uwag i zaleceń Komisji, do ponownego przedłożenia Komisji GKZ — MKiS.
 - Rewaloryzacja zabudowy osiedla tkaczy w Turku (woj. konińskie). Konieczne uzupełnienia według uwag i zaleceń Komisji oraz zwołanie Komisji w Turku.
 - Studium architektoniczne projektu adaptacji zamku w Gosławicach (woj. konińskie). Projekt zaakceptowano z uwagami.
 - Miejscowy plan szczegółowy zagospodarowania przestrzennego śródmieścia miasta Brzegu (woj. opolskie) oraz zagadnienie nowej trasy komunikacyjnej w mieście. Konieczne uzupełnienia według uwag i zaleceń Komisji.
 - Projekt adaptacji kamienicy przy ul. Wrocławskiej w Paczkowie (woj. opolskie). Projekt zaakceptowano.
 - Ochrona układów przestrzennych Żoliborza Oficerskiego i Urzędniczego w Warszawie. Konieczne opracowanie planu szczegółowego tej części Warszawy.
 - Projekt zabezpieczenia i adaptacji Arsenalu Miejskiego przy ul. Cieszyńskiej we Wrocławiu. Konieczne uzupełnienia według uwag i zaleceń Komisji.
 - Problem rozbudowy kościoła Matki Boskiej Królowej Polski w Elblągu. Projektu nie zaakceptowano.
 - Projekt koncepcyjny remontu mostu i wiaduktu ks. Józefa Poniatowskiego w Warszawie. Projekt został zaakceptowany z uwagami.
 - Założenia techniczno-ekonomiczne projektu rozbudowy zespołu szkół chemicznych przy ul. Krupniczej 44 w Krakowie. Projekt nie został zaakceptowany.
 - Projekt rewaloryzacji zespołu dworskiego w Korabnikach (woj. krakowskie). Konieczne uzupełnienia według uwag i zaleceń Komisji.
 - Projekt zabudowy **mieszkaniowej** w Kurozwękach (woj. tarnobrzęskie). Konieczne uzupełnienia według uwag i zaleceń Komisji oraz rozpatrzenie przez Międzyresortową Komisję ds. Rewaloryzacji.
 - Projekt techniczny rewaloryzacji ul. Warszawskiej i dzielnicy Bojary w Białymstoku. Projekt zaakceptowano. Postulowano rozpatrzenie przez Międzyresortową Komisję ds. Rewaloryzacji.
 - Projekt prac remontowo-konserwatorskich zamku w Reszlu (woj. olsztyńskie). Projekt został zaakceptowany z uwagami.
 - Projekt rozbudowy budynku Szpitala Miejskiego w Pszczynie (woj. katowickie). Konieczne przedłożenie i rozpatrzenie planu sytuacyjnego Pszczyny.
 - Projekt koncepcyjny rozbudowy gmachu „Zachęta” w Warszawie. Konieczne uzupełnienia według uwag i zaleceń Komisji.
 - Dokumentacja remontu kapitalnego i rewaloryzacji południowego skrzydła Arsenalu Miejskiego we Wrocławiu. Konieczne uzupełnienia według uwag i zaleceń Komisji.
 - Projekt techniczny zabudowy kwartału miejskiego nr 3 w Żyrardowie (woj. skierniewickie). Konieczne uzupełnienia według uwag i zaleceń Komisji oraz wdrożenie wytycznych planu rewaloryzacji.
 - Projekt rewaloryzacji i adaptacji dawnego ratusza w Kołobrzegu dla Kołobrzęskiego Ośrodka Kultury. Projekt został zaakceptowany.
- 1982 rok**
- Projekt uporządkowania terenu dawnego Fortu Mokotowskiego w Warszawie. Konieczne uzupełnienia według uwag i zaleceń Komisji.
 - Projekt lokalizacji szlifierni w pobliżu zespołu klasztornego w Wąchocku (woj. kieleckie). Projekt nie został zaakceptowany.
 - Projekt lokalizacji kotłowni w Karczówce dla Szpitala Miejskiego w Kielcach. Konieczne uzupełnienia według uwag i zaleceń Komisji oraz zwołanie komisji w Karczówce i Kielcach.
 - Projekt koncepcyjny adaptacji poddasza północnego skrzydła dawnego Arsenalu w Warszawie dla potrzeb Państwowego Muzeum Archeologicznego. Projekt został zaakceptowany.
 - Projekt techniczny nowej zabudowy przy placu Wolności nr 18/19 we Włocławku. Konieczne uzupełnienie według uwag i zaleceń Komisji oraz rozpatrzenie przez Międzyresortową Komisję ds. Rewaloryzacji.
 - Projekt remontu i rewaloryzacji ratusza w Sieniawie (woj. przemyskie). Konieczne uzupełnienia według uwag i zaleceń Komisji.
 - Projekt remontu i rewaloryzacji ratusza w Jarosławiu (woj. przemyskie). Konieczne uzupełnienia według uwag i zaleceń Komisji.
 - Wytyczne konserwatorskie przebiegu linii wysokiego napięcia w Płocku, tzw. pierścień płocki. Projekt został zaakceptowany.
 - Lokalizacja nowych budynków mieszkalnych przy Parku im. Padlewskiego w Płocku. Konieczne uzupełnienia według uwag i zaleceń Komisji.
 - Koncepcja zagospodarowania terenu ogrodowego dawnego pałacu Brühla na Młocinach w Warszawie dla Związku Literatów Polskich. Konieczne uzupełnienia według uwag i zaleceń Komisji do ponownego przedłożenia Komisji GKZ — MKiS.
 - Koncepcja rekonstrukcji i zagospodarowania parku przy Muzeum im. Hymnu Narodowego w Będzinie (woj. gdańskie). Projekt zaakceptowano z uwagami — według stanu historycznego z XVIII w.
 - Projekt rewaloryzacji parku podworskiego w Studzieńcu-Bojanowie (woj. płockie), stanowiącego część Parku Etnograficznego w Sierpcu. Projekt zaakceptowano z uwagami, do ponownego przedłożenia Komisji GKZ — MKiS.
 - Projekt rewaloryzacji parku podworskiego w Czarnowie (woj. płockie). Konieczne uzupełnienia według uwag i zaleceń Komisji, do ponownego przedłożenia Komisji GKZ — MKiS.
 - Projekt rewaloryzacji parku podworskiego w Tarnowie (woj. łomżyńskie) dla szkoły i domu opieki. Projekt zaakceptowano.
 - Projekt rewaloryzacji parku podworskiego w Twardogórze (woj. wrocławskie) dla Zespołu Szkół Rolniczych. Projekt zaakceptowano.
 - Projekt techniczny remontu i adaptacji dworku w Radziejowicach (woj. skierniewickie) oraz lokalizacji kotłowni przy Domu Pracy Twórczej MKiS. Projekt zaakceptowano z uwagami.
 - Projekt rewaloryzacji wczesnogotyckiego portalu i konserwacji w kościele ss. Urszulanek w Sieradzu. Konieczne uzupełnienia według uwag i zaleceń Komisji.
 - Problemy związane z konserwacją organów w kościele akademickim Sw. Anny w Warszawie. Konieczne uzupełnienia według uwag i zaleceń Komisji oraz zwołanie Komisji w kościele.
 - Program realizacji robót konserwatorskich przy bramach i fortyfikacjach Zamościa. Projekt został zaakceptowany z uwagami.
 - Projekt urządzenia wnętrza pałacu w Kaleniu (woj. skierniewic-

kie). Konieczne uzupełnienia według uwag i zaleceń Komisji.

— Projekt koncepcyjny urządzenia wnętrza i rewaloryzacji Hotelu „Bristol” w Warszawie. Koncepcja została zaakceptowana.

— Projekt renowacji parku oraz rozbudowa pawilonów szpitalnych w zespole pałacowo-parkowym w Choroszczy (woj. białostockie). Projekt zaakceptowano z uwagami.

— Plan ogólny zagospodarowania

przestrzennego zespołu pałacowo-parkowego i projekt adaptacji pałacu dla G.W. „IGLOOPOL”. Konieczne uzupełnienia według uwag i zaleceń Komisji.

— Projekt techniczny remontu dachu, wentylacji, osuszenia piwnic w kamienicy Orsetich w Jarosławiu (woj. przemyskie). Konieczne uzupełnienia według uwag i zaleceń Komisji.

— Rezerwat archeologiczny w Bis-

kupinie (woj. bydgoskie) — projekt techniczny zabezpieczenia i ochrona przed wyładowaniami atmosferycznymi. Konieczne uzupełnienia według uwag i zaleceń Komisji oraz zwołanie komisji w Biskupinie.

— Projekt techniczny remontu Palmiarni w Parku Miejskim im. Kasprzaka w Poznaniu. Projekt zaakceptowano.

Alicja Lutostańska

PRACE KONSERWATORSKIE NA TERENIE WOJEWÓDZTWA SKIERNIEWICKIEGO W LATACH 1978—1981

Kierunek polityki konserwatorskiej w województwie skierniewickim w latach 1978—1981 jest kontynuacją działalności w okresie poprzednim* i charakteryzuje się podejmowaniem remontów i odbudowy wraz z adaptacją na cele użytkowe obiektów o dużej kubaturze i dużych wartościach artystycznych. Podobnie przedstawia się problem wykonawstwa przez Pracownię Konserwacji Zabytków Oddział w Warszawie. W tym okresie ich działalność ograniczała się do czterech obiektów, podczas gdy potrzeby w tym zakresie były i są kilkakrotnie większe. Mimo tych trudności prace konserwatorsko-budowlane prowadzono przy 64 obiektach architektury. W tym samym okresie poddano konserwacji 3 obrazy sztalugowe, 4 rzeźby, 3 sztandary oraz polichromię ścienną w dwóch obiektach zabytkowych. Z ważniejszych dokonań konserwatorskich należy wymienić zakończenie remontów kapitałnych dworów i pałaców: w Chojnacie na cele mieszkalne, Grzmiącej, Grzegorzewicach, Teresinie na Ośrodki Szkoleniowo-Wypoczynkowe, w Rabsku i Pawłowicach na cele socjalne załogi, w Petykozach na mieszkanie, galerię sztuki współczesnej i sztuki ludowej, willi w Brzezinach na Muzeum Regionalne, manufaktury w Nieborowie dla potrzeb Muzeum Narodowego, zaawansowane remonty pałaców w Kaleniu, Osuchowie, Kożuszkiach, dworów w Badowie-Mściskach i Radziejowicach oraz przekazanie 14 obiektów zabytkowych innym użytkownikom, gwarantującym ich wykorzystanie zgodnie z wymogami konserwatorskimi.

Ponadto opracowane zostały założenia do planu rewaloryzacji starych dzielnic Łowicza i Zyrardowa, a w opracowaniu są studia historyczno-urbanistyczne Skierniewic i Brzezin. Postępuje budowa Łowickiego Parku Etnograficznego w Maurzycach. Zakończono zostały archeologiczne badania powierzchniowe na trasie przebiegu Centralnej Magistrali Kolejowej i autostrady Poznań—Warszawa, w obrębie województwa.

* Por. „Ochrona Zabytków”, nr 2, 1973, s. 147—153, nr 3—4, 1976, s. 264—270, nr 1, 1979, s. 62—68.

W omawianym okresie opracowane zostały dokumentacje historyczno-architektoniczne dla 4 obiektów architektonicznych. Zewidencjonowano 125 parków a dla 6 opracowano założenia rewaloryzacyjne.

ZABYTKI NIERUCHOME

BUDOWNICTWO MUROWANE

Babsk, gm. Biała Rawska. Dzwonnica i kaplice ewangelistów w zespole budowli kościelnych, klasycystyczne z początku XIX w. Na koszt parafii i WKZ w 1981 r. przeprowadzono systemem gospodarczym remont elewacji oraz wymianę pokrycia dachowego.

Białynin, gm. Gluchów. Kościół parafialny Św. Wawrzyńca, neogotycki wzniesiony w latach 1908—1910 według projektu Jarosława Wojciechowskiego na planie prostokąta. Jednonawowy z rzedem kaplic, z prezbiterium zamkniętym trójbocznie, oskarpowany, w oknach witraże według projektu Stanisława Ignacego Witkiewicza. W 1979 r. na koszt użytkownika systemem gospodarczym wymieniono pokrycie dachowe nawy z ceramicznego na blachę ocynkowaną.

Brzeziny — miasto. Kościół filialny Św. Ducha, klasycystyczny, zbudowany w drugiej połowie XVIII w. kosztem Józefa Lasockiego, jednonawowy, prezbiterium prostokątne, sklepienie beczkowe. W 1978 r. na koszt parafii i WKZ wymieniono pokrycie dachowe, rynny i rury spustowe.

Kościół parafialny Podwyższenia Św. Krzyża, gotycki z XIV w., rozbudowany w XV i XVI w. przybrał formy renesansowe, orientowany, jednonawowy z błędnymi szczytami. W 1981 r. na koszt parafii wymieniono pokrycie dachowe nawy głównej z ceramicznego na blachę ocynkowaną. Wykonawca — Spółdzielnia Rzemieślnicza w Pabianicach.

Chojnata, gm. Kowiesy. Kościół parafialny Św. Marcina, gotycki, wzniesiony w XIV w., jednonawowy, sklepienie krzyżowo-żebrowe z kolistymi zwornicami. W 1978 r. na koszt parafii wymieniono pok-

rycie dachowe — położono blachę miedzianą. Wykonawca — Rzemieślnicza Spółdzielnia „Cechmistrz” w Warszawie.

Guzów, gm. Wiskitki. Kaplica przy-pałacowa z drugiej połowy XVIII w. wzniesiona według projektu Władysława Hirschla, jednonawowa, na planie prostokąta z bogatą dekoracją rzeźbiarską fasady. W 1980 r. na koszt użytkownika naprawiono tynki oraz pomalowano elewację. Prace prowadzono systemem gospodarczym.

Kaleń, gm. Sadkowiec. Pałac z połowy XIX w. W związku ze zmianą użytkownika, którym od 1978 r. jest Ministerstwo Kultury i Sztuki, na podstawie zamiennej dokumentacji technicznej wykonanej przez PKZ Oddział Łódź, kontynuowane są prace konserwatorskie przez PKZ Oddział Warszawa. Objęły one wykonanie izolacji poziomej i pionowej, wzmocnienie filarów w piwnicach, wymianę stolarki okiennej i drzwiowej, wykonanie instalacji wodnokanalizacyjnej, elektrycznej, centralnego ogrzewania, tynków zewnętrznych z konserwacją istniejących i rekonstrukcją brakujących detali architektonicznych.

Krasnów, gm. Bolimów. Dwór klasycystyczny zbudowany w drugiej połowie XIX w., w połowie jednopiętrowy z arkadowym podcieniem, założony na planie prostokąta o trzytraktowym układzie wnętrza. W latach 1979—1980 na koszt użytkownika — Zakładów Przemysłu Pończosznego „Syntex” w Łowiczu — systemem gospodarczym naprawiono pokrycie dachowe, wymieniono częściowo rynny i rury spustowe, stolarkę okienną i drzwiową.

Kożuszki, gm. Sochaczew. Pałac z XIX w. W ramach kontynuowanych od 1976 r. prac remontowo-konserwatorskich zrekonstruowano więźbę dachową i wykonano pokrycie ceramiczne, stolarkę okienną i drzwiową, instalację wodno-kanalizacyjną, elektryczną, centralnego ogrzewania, częściowo tynki zewnętrzne z rekonstrukcją detali architektonicznych oraz stylowe ogrodzenie parku.

Łowicz — miasto. Klasztor ss. Bernardynek wzniesiony według projektu Tomasza Poncino około 1650 r., restaurowany w 1812, 1864, 1876,